

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrta leta 2 kron; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Josip Kosem pred celjsko poroto.

(Nadaljevanje in konec.)

Zneska po K 8.100 00
in K 5.450 00
z obrestmi in še daljni prebitek je pokrila Josip Kosem s posojilom vzetim 19. junija 1903 na svojo hišno polovico pri isti posojilnici v Celju, katero je znašalo 17.335 K 07 vin, k čemur še pride Kosem za svoj pristojni ostanek plače po 46 K, tako da se je v celnem pokrila znesek 17.581 K 07 vin.

Preiskovanja so se pa nadaljevala od okrajnega načelnika. Našle so se tudi od preteklih let večinoma dvojne plačilne pole, očitno se je po primerjanju lahko našla poneverba za prejšnja leta. Od vseh let našel je priča tudi še večinoma posneta aviza c. kr. davkarije poleg pristnih in istotako na stran položene pobotnice, opremljene s pristnim podpisom dr. Jos. Serneca, katere je Kosem kakor v poslednjem času izgovarjal tudi že prej v svrhu prevare vseh udeležencev oseb.

Ko so se vsi zneski kolikor mogoče odkrili, je dr. Sernec še poskusil ženo Kosemovo k temu napeljati, da bi izdala založbeno izjavo glede nadaljnih škod. Ona pa je to odklonila. Med tem pa se je razširila vest nekega pri c. kr. davkariji storjenega greha, da je pobotnica s 3. junija 1903 ponarejena in se je vsled tega podala ovadba glede dejstva po 1000 K pri c. kr. okrajni sodnji. Okrajni odbor pa je zatem, ko pogajanja z gospo Kosem niso imela uspeha, predložil več ovadb glede ponaredb v prejšnjih letih in vsa najdena dokazila.

Koncem vsakega leta so se pregledovali od načelnika in podnačelnika vsi računi in pobotnice in se primerjali z bilanco, zgotovljeno od Kosema in se popravile vse računske pomote in se zatem pregledale od revizorjev z natančnostjo. Med temi revizorji so bili prejšnja leta tudi gg. Traun in dr. S. Burbi. Tudi njima je Kosem predložil samo ponarejene plačilne pole ter ponarejena aviza in tudi ta dva nista odkrila ponaredbe.

Po končani reviziji so se računi tiskali, to je oskrbel Kosem. V dotičnih sejah okrajnega zastopa so se za tem na predlog revizorjev ti računi tudi odobrili. Kosem pa je kakor se je pokazalo, ponaredil končno bilanco po preskušnji večinoma pred tiskanjem s tem, da je postavil doklade na pravi znesek, in zato strgal ali popravil druge prejeme in opetovano pridjal polovico bilanco in s are odstranjeval računajoč na to, da se je od okrajnega odbora in revizorjev pregledane in od okrajnega zastopa odobrene bilance ne bodo pozneje od nikogar več ogledovale. To je storil očitno radi tega, da bi všel nevarnosti, da se ne bi mogle pri morebitni reviziji končnih računov glede doklad od strani c. kr. davkarije odkriti difference.

Kar se tiče galice, prejemal je mnoga leta samo le okrajni načelnik kupnine za galico, katere se je oddajala od deželnega, oziroma okrajnega odbora občinam in so se podpisovale vse uradne pobotnice od njega samega. V poslednjih letih pa so bili poedini župani in zasebniki

tako neprevidni, da so takove zneske plačevali namesto načelniku okrajnemu tajniku in se zadovoljili z njegovo pobotnico. Priča je s tem, da je iztirjal od občin take zaostanke, prišel na sled več takim poneverbam in jih tudi ovadil. Nekoliko zneskov se je zagotovilo po preiskovalnem postopanju in znaša od Jos. Kosema za hrbtom okr. načelnika pobrana celotna kupnina 1530 K. Jos. Kosem ni bil nikdar opravičen, sam pobirati denar za okraj in o tem izdajati pobotnice, tudi se do najnovejše dobe ni zgodil nobeden sličen slučaj.

Med preiskavo so se vpošiljale vse na okrajne doklade se nanašajoče pobotnice od c. kr. finančnega departementa na c. kr. preiskovalno sodnijo in se nahajajo na celi vrsti takih pobotnic krivi podpisi dr. Jos. Serneca in pristna podpisa dveh okrajnih odbornikov ali za leto 1902 krivi podpis dr. Dečka in pristna podpisa dveh okrajnih odbornikov.

Pa tudi take pobotnice o dokladah so, na katerih so krivi vsi trije podpisi, načelnika in obeh okrajnih odbornikov, in sicer k temu še jako slabo ponarejeni in vendar je c. kr. glavna davkarija izplačala te zneske.

Druge pobotnice imajo zopet pristne podpise vseh treh okrajnih odbornikov, so pa v številkah in črkah, v katerih je prejemna svota poneverjena, popravljena, tupatam tudi strgane, ko je po odbitku mesec za mesecem zadrževanih šolskih dokladnih zneskov, končno plačana številka še enkrat postavljena in v črkah ponovljena.

Takih popravljenih in strganih pobotnic je priča pred vsem konstatiral 13 in je jako obžalovalno in v očeh bodeče, da se je Jos. Kosem na podstavi takih v številkah in črkah popravljenih in v svoti strganih (radiranih) pobotnic denarje pri c. kr. glavni davkariji izplačalo. C. kr. davkariji vendar ni dovoljeno sprejeti popravljene in strgane pobotnice in ako bi pristojni organ le enkrat opozoril na tiste popravke, bi se takoj odkrilo celo ravnanje.

Zopet druge pobotnice so, na katerih so podpisi načelnika pristni, na katerih tudi v številkah ni nobene poprave, na katerih je prideval vrste na koncu in začetku sledečih zneskov kakor „osem sto, pet sto“, še tisoč, in so se številke pozneje popravile 0 na 8 1 na 7, 3 na 5 ali 8 po storjenem podpisu.

Za tem se zasliši pod prisego dr. Dečko. Isti izpove glede svojega uradovanja od maja do decembra 1902 čisto slično kakor dr. Sernec. Za tem je pokazal predsednik g. dež. sod. svetnik Perko pobotnice, ponarejene in pristne plačilne pole in večinoma tudi najdena kriva in pristna aviza c. kr. davkarije komad za komadom. Dr. Sernec konstatuje iz njemu izročeni ročni blagajniški knjig okr. zast. od slučaja do slučaja one zneske, kateri so se mu izplačali in pristni iz kazi plačilnih pol in uradnih poročil finančnih oblastev pokazali so od slučaja do slučaja razne difference (razločke) po 800 gld., 300 gld., enkrat po 1300 gld. itd. skupaj po 35.800 kron.

Josip Kosem prizna vse, in če je tuintam vprašan o načinu, kako je storil eno ali drugo ponaredb, se navadno ne more več spominjati.

Kjer so pa ponaredbe očitne, ali se nahajajo poprave, to tudi prizna, tako da se končno kažejo uvodoma omenjeni poneverjeni zneski

vseskozi kot pravilni. Radi tega se odreče glede več listin prečitjanju drž. pravdnštvo kakor tudi zagovorništvu in se dokazovanje sklene.

Porotnikom so se stavila 4 glavna vprašanja, ki so bila potrjena in je bil Kosem obsojen na 5 let ječe kakor smo že poročali.

Končno se zavzame zastopnik obtožbe c. kr. glavne davkarije proti opazki dr. Serneca, da bi se v slučajih, ko je Kosem prišel z očitno popravljenimi in radiranimi pobotnicami k davkarski blagajni, najlože goljufija odkrila in povdarja, da se je dal dr. Sernec tudi v zmoto uvesti po ponarejenih in novo narejenih uradnih dopisih in plačilnih polah.

Zagovornik dr. Ivan Tavčar je omenil, da je Kosem vsekakor uvedel v zmoto celo vrsto oseb, kakor načelnika podnačelnika, okrajne odbornike, organe c. kr. glavne davkarije, vodjo posojilnice in računske pregledovalce. Potem je izjavil, da se on nasprotno postopanju državnega pravdnštva noče na noben način spuščati v razmotrivanje vprašanj, ako in komu se more pri presoji postopanja obtoženca očitati premalo skrbnost ali nemarnost; to tudi za njega zagovornika nima nobenega pomena in porotnikom se je edino le baviti z vprašanjem, če je obtoženec kriv.

Dr. Sernec kot načelnik okrajnega zastopa predlaga, da se obtoženca obsodi v povračilo ostanka po 25.198 K 03 vin. in izjavlja glede očitanja c. kr. drž. pravdnštva, da je kot priča govoril pod prisego, izpovedal vsa fakta, kakor so se vršila, in vsa imena oseb, katere so bile od obtoženca uvedene v zmoto in tudi pri tem sebe nikakor ni izvzel. Pri tem pa ostane, da nima nobenega vzroka, da bi se tukaj moral na kak način opravičiti!

Razsodba se glasi tudi na povračilo ponarejenih denarjev v ostanku 25.198 K 03 vin.

Še nekaj podatkov o ljudskem gibanju na Slovenskem Štajerskem.

Dunajski „Parlamentar“ priobčil je v svoji zadnji številki statistiko slovenskega naroda, primerja ob enem naraščaj nemškega življa v posameznih kronovinah. Dotični članek se glasi:

Nemški naval proti slovenskemu jugu postaja vedno občutnejši. Slovenci, ki naj kljubujejo opustošujočim nemškim armadam, in ki so v prvi vrsti poklicani, da zaprečijo prevzetnemu osvoboditelju pot do slovenske Adrije, nakopali so si mogočnega nasprotnika. Orožja, s katerimi naj bi se odločil boj, so neenako razdeljena, da bi slovenskemu narodu dala dovolj moči, da bi se ta z uspehom mogel postaviti po robu svojemu močnejšemu narodnemu nasprotniku. Terorizmu in neomejenemu blepenju po samovlači, združenemu z zapostavljanjem in brezobzirnim zatiranjem, v čemur je naš severni sosed pravi mojster, vsestranskim protekcijam in pardoniranjem, katere se temu razvajencu na vseh straneh nasprotnskega regimenta ljubko smebljajo, more Slovenci edino orožje v bran postaviti: svojo narodno zavest, h kateri ga sili skrb za svoj obstanek. Brez vsakega sredstva, kateri ima nasprotnik v preobilici na razpolago, celo pred postavami brez jamstva in varstva, bojuje Slo-

venec obupni, neizprosni boj za svoj obstoj, v zavesti da more stanovitnost rešiti njega in nje gove svetinje pred sramotnim poginom. Če tudi to orožje Slovincu pade iz rok, potem so tudi Nemci postali gospodarji Jadranskega morja. Žalibog da je tudi to orožje skoro preslabo. Vsa delavnost, vsa previdnost ni mogla nemškega navala ustaviti. Na severni jezikovni meji se kaže, da so slovenski nasip že predrle nemške vojske. Ne toliko na Štajarskem, kjer je v nekaterih okrajih (Radgona in G. Radgona) nemški naval prav občuten, katerega pa v drugih okrajih (Marenberg, Arvež, Sv. Lenart) slovenski napredek paralizuje, kakor tem bolj na Koroškem, kjer je zadnje ljudsko štetje bolj kot kdaj prej pokazalo, kaki nevarnosti so izpostavljeni Slovinci tukaj. V celovškem in beljaškem sodnem okraju dosegli so Nemci celo presenetljive uspehe. Kakim razmeram imajo le ti svoje uspehe zahvaliti, to naj ostane na strani. Sploh se kaže v vseh slovenskih deželah, izvzemši Kranjsko, relativno napredovanje nemškega življa, na Koroškem so pa Slovinci celo absolutno nazadovali. V koliko se je v zadnjem desetletju premenilo razmerje med Slovinci in Nemci, bodi v sledečem po pesameznih kronovinah razdeljeno.

Slovinci v Cislitvaniji štejejo po zadnjem ljudskem štetju 1.192.780 duš nasproti 1.176.672 v letu 1890. Oni so med vsemi narodnostmi v Cislitvaniji najmanj napredovali, namreč za 1,39%, dočim znaša povprečni narastek vsega prebivalstva v dobi 1890/1900 9,20%.

Na Štajarskem (od 1.313.325 celotnega prebivalstva: 409.531 Slovencev in 902.343 Nemcev), zavzemajo Slovinci v kompaktni masi celi Spodnji Štajar. Sem spadajo okrajna glavarstva: Maribor, z okr. sod. Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, — Slov. 82.920, Nem. 29.497; Ljutomer z okrajno sodnijo, Ljutomer in Gornja Radgona Slov. 24.512, Nem. 1290; Ptuj z okr. sod. Ptuj, Ormož in Rogatec — Slov. 76.313, Nem. 5145; Slov. Gradec z okr. sod. Slov. Gradec, Marenberg in Šoštanj — Slov. 37.398, Nem. 6353; Celje z okr. sod. Celje, Vransko, Gor. Grad, Kojnc, Šmarje in Laško — Slov. 130.818, Nem. 8902; Brežice z okr. sod. Brežice, Kozje in Sevnica — Slov. 46.110, Nem. 1062; Radgona z okr. sod. Radgona Slov. 1090, Nem. 12.396 in Cmurek — Slov. 3640, Nem. 32.372; sodni okraj Arvež (pol. okr. Lipnica) — Slov. 3440, Nem. 13.478; skupno 405.261 Slov. in 98.099 Nem., med temi Nemci na neposredni slov. nemški jezikovni meji (Radgona, Cmurek in Arvež, skupaj 45.850. Ako v teh mešanih jezikovnih okrajih tudi Slovence odračunamo, izkaže se razmerje prebivalstva v izključno slovenskem Spod. Štajarju: 398.181 Slov. nasproti 52.249 Nem. Zidni imajo največjo zaslombo v Mariboru (19.298 Nem., 4062 Slov.), Celju (4940 Nem., 1450 Slov.) in Ptuj (2916 Nem., 540 Slov.). Razun tega na hajamo Slovence na Zg. Štajarskem v Bruku o. M. 322, Aflenz 33, Kindberg 41, Mürrzuschlach 11, v Ljubnem 506, Eisenz 53, Mautern 6; Judenburg 423, Knittenfeld 15, Liezen 6, St. Gallen 19, Rottenmann 21, Gröbming 5, Aussee 10, Irnding 12, Schlading 20, na Sred. Štajarskem: v Gradcu 1649, Frohnleiten 33; Voitsberg 478; D. Landsberg 17, Eibischwald 52, v Ščavnici 83; v Lipnici 345, Vildonu 56; raztreseni se še v sod. okr. glav.: Feldbach 10; Hartberg 4; Murau 17; Weiz 2. Medtem ko je delež nemškega prebivalstva na Štajarskem v zadnjem desetletju narastel od 67,8% na 68,7%, in slovenski se znižal od 32% na 31,1%, pomnožili so se Slovinci na Spod. Štajarskem za 2,12%, in Nemci za 2,97%, celo prebivalstvo za 2,26%. Pri tem pridejo v prvi vrsti v poštev mesta Celje in Ptuj; v prvem zvišal se je baže po zadnjem ljudskem štetju nemški odatotek od 73,7 na 77,1, v zadnjem od 80,8 na 84,2%. Temu nasproti nazadovali so Nemci v Mariboru od 83,9 na 82,3%. V istem razmerju napredovali, oziroma nazadovali so Slovinci v omenjenih mestih. V koliko se je zvršila sprememba neposredno na jezikovni meji, se iz dat, katerega so nam na razpolaga, ne more natanko posneti, ker sega razvrstitve tabel le do sodnih krajev, in bi mogle posamezne občine dati o tem najtočnejšo sliko. V štirih sod. okrajih, ki pridejo tu v poštev, napredovali so relativno Slovinci: v Marenbergu

za 4%, v Arvežu za 4%, v Sv. Lenartu za 1%, in v Slov. Bistrici za 5%, med tem ker so Nemci relativno narastli v sod. okr.: v Mariboru za 1%, Radgoni za 2%, v Gor. Radgoni za 3%; Cmurek ne izkazuje nikake izpremembe. V ostalem delu Spod. Štajarske napredovali so relativno Slovinci v sod. okr. v Laškem za 3%, v Ptuj 8%, v Kozjem 1%, v Sevnici 1%, v Šoštanju 1%, nasproti temu Nemci v Rogatcu za 3%, in v Slov. Gradcu za 1%. V ostalem je razmerje neizpremenjeno. Razmeroma skromni napredek slovenskega življa na Spod. Štajarskem ki bi se dal razlagati po tem, ker je tamošnje slovensko kmetijsko ljudstvo več ali manj primorano iskati zasluga po gornještajarskih rudokopih in tovarnah Slovinci torej, ki pridejo v nemške kraje, pomnožujejo — vspricho „občevalnega“ jezika — potem statistiko v prilog Nemcem. Vsled tega pomnožitev Nemcev v nemških pokrajinah za 7,82% (povprečno na Štajarskem za 5,75%) in celo na Spod. Štajarskem izprememba razmerja med Slovinci in Nemci za 0,1%, v prilog zadnjim.

Ti malo zadovoljujoči neuspehi v obče, zlasti neznatno pomnoženje slovenskega naroda v enem desetletju, bili bi tem žalostnejši, ko bi temu dejstvu ne stala druga neovrgljiva resnica nasproti, ki jasno kaže, kako razumejo naši nasprotniki z vsemi na razpolago jim danimi sredstvi tam, kjer so v večini, število našega ljudstva krčiti. Če si pa boče naše nemštvo ravno s takim „pomnoževanjem“ opomoči, bodi mu dano na prosto voljo.

Celjske in štajarske novice.

(Narod slovenski!) G. ministrski predsednik je dne 25. nov. t. l. v državnem zboru trdil, da se uradi na Spodnjem Štajarskem in Kranjskem slovensčine pravilno poslužujejo, tako da se to tudi priznava in da ni proti njim nobenih pritožb. Ali je to res? ali se res nimaš ljudstvo slovensko, proti uradovanju uradov v teh dveh deželah v jezikovnem oziru nič pritožiti? Odgovori: ljudstvo slovensko! Prišel je trenutek, v katerem ne smeš več molčati, ako še hočeš z naprejem zaslužiti ime ljudstvo, narod slovenski. Toda, narod, odgovori dostojno, pa vendar glasno in odločno tako, da se bode tudi na Dunaju razločno slišalo, tako razločno in jasno, da se ne bode nikdar več noben avstrijski ministrski predsednik osmelil izreči pred zbranimi zastopniki avstrijskih narodov trditev, ki tako kričeče bije v obraz resnici, kakor gorenja Körberjeva. Vsi uradi na slovenski zemlji so po državnih temeljnih zakonih zavezani s teboj, narod slovenski, v vseh slučajih uradovati le slovenski. Zahtevaj to odločno vselej in povsod vsak Slovenec na Slovenskem, zbraj vse slučaje, v katerih kateri si bode urad tega ne stori, ter jih naznanjaj slovenskim poslancem in slovenskim časnikačem. Ti pa potem morajo vedeti, kaj storiti je njim najsvetejša dolžnost. Nadalje je ministrski predsednik istega dne v državnem zboru imenoval neustrašenega boritelja za pravice slovenskega jezika pri koroških sodiščih „posameznega agitatorja, kateri vidi svojo nalogo v tem, prebivalstvo v jezikovnem oziru po buriti, in kateremu se vlada ne bode udala!“ Narod slovenski, ali ti ne zavre kri pri takšnih trditvah načelnika sedanje avstrijske vlade? — Gg. poslanci, gg. časnikarji, storite v tem najkritičnejšem položaju svojo dolžnost kot slovenski poslanci, kot slovenski časnikarji! Ves narod stoji za Vami! Na delo!

(Miklavžev večer) priredi v soboto, dne 5. t. m. „Celjsko pevsko društvo“. Natančneje prihodnjič.

(Slovensko-štajarska učiteljska „Zveza“!) Kje si? Iz učiteljskih krogov se nam piše: Z velikim veseljem smo pozdravili začetkom t. l. ustanovitev tega, za naš narodni življ. prevažnega društva, s posebnim zanimanjem smo sledili vsem časniškim poročilom o njem in nestrpno smo pričakovali začetek njegovega delovanja. Kolikor nam je znano, so oglasila svoj pristop skoraj vsa slovenska štajarska učiteljska društva, a ni nam znan noben ukrep novega društva. O kakem zborovanju nismo nič slišali, ne čitali. Če se prav spominjamo, so v odboru sami odlični in narodno-zavedni učitelji; zakaj torej

društvo ne deluje? Našemu narodu je treba pouka, treba mu je knjižnic, treba bralnih in drugih društev, treba mu je samostalnih, narodno-zavednih učiteljev. Vse to obetajo pravila zgoraj omenjenega društva. Zakaj se torej ne izvršujejo? Slavni odbor bi gotovo ustregel mnogim, ko bi naznanil zapreke, ki društvo ovirajo. Nikar, da bi društvo zaspalo, še predno je živeti začelo. A prosimo, da se nam te besede ne štejejo v zlo, narekovalo nam jih je le rodoljubje.

(O naših šolskih nadzornikih) Ugleden učitelj nam piše: „Domovina“ je objavila letos iz peres učiteljev že več člankov, karajočih deloma nemškutarenje šol. nadzornikov, pa tudi njihovo sirovo, neollikano obnašanje. Konec enega teh člankov vzkliknil je dopisnik: „Dajte učitelstvu vendar akademično naobraženih nadzornikov!“ S to željo se pa učitelstvo ne strinja brez-pogojno. Akademično naobraženi možje niso vsi zmožni tudi uspešno poučevati šest- oz sedem-letne otroke, da bi vedeli, s kakim trudom se priuči izgovarjanje prvih pravilnih stavkov, čitanje prve besede, umevanje prvotnih števil, ali s koliko težavo se privedejo otroci sploh do tega, da zamorejo svoja čutila pravilno rabiti. Okrajni šolski nadzorniki naj se izborejo izmed inteligentnih, možgatih učiteljev, ki ljubijo svoj narod in spoštujejo svoj stan, ki dobro vedo, kaj more in mora učitelj storiti, ki ne bodo samo birokratski priganjači, temveč tudi značajni zagovorniki svojih tovarišev. Ravno kar se imenuje kot nadzorniški kandidat oseba ki ne uživa med svojimi tovariši nikakoršnega ugleda. Njegovo imenovanje bila bi brca v obraz vsemu zavednemu in značajnemu učitelstvu.

(Plesne vaje) pridele to zimo trgovski uslužbenci v mali dvorani „Narodnega doma“ in sicer vsako sredo in petek ob 8 uri zvečer. Vaje se prične v sredo 2. decembra t. l. Vsi ple saželjni se vabijo k tem vajam, pri katerih se bode poleg okroglih plesov učilo tudi kolo in četvorka. — Kakor čujemo, nameravajo trgovski sotrudniki tudi ta predpust prirediti plesni venček, kateri se je letos tako dobro obnesel.

(Državna cesta iz Celja v Vojniki) je zopet v takem stanu, kakor je ni ceste v celi Avstriji in tudi ne na Ogrskem. Jarki do kolen napolnjeni z blatom in vodo, da človek in živina ni varna, da si polomi noge. Jeli so to ceste nekoliko popisati a kaj to izda za tak promet, ki je na tej cesti. Edini pomoček je tlakovati to cesto. Zakaj tisoče vun metati brez koristi, ko bi z enkratnimi večjimi stroški se lahko cesta uredila. Gospod okrajni glavar celjski, ogledajte si to cesto!

(Čebelarско društvo) namislijo je ustanoviti „Savinjsko učiteljsko društvo“. Pravila je o kr. namestnija v Gradcu z odlokom z dne 14. no vembra t. l. št. 49.939 že potrdila. To, za našo „kmetijsko velevažno društvo“ se bode imenovalo „Savinjsko čebelarско društvo“ in bode imelo svoj sedež v vsakokratnem bivališču načelnika.

(Pri Sv. Martinu v Rožni dolini) ima pevsko in bralno društvo dne 13. t. m. svoj občni zbor z govori, petjem in gospodarskim predavanjem, ne pa 6 t. m. kakor se je zadnjič napačno poročalo. Natančneje vspored priobčimo prihodnjič.

(Iz Gorice v Savinski dolini). V nedeljo, dne 22. listopada t. l. je tukajšnja šolska mladina priredila po večernicah v šoli svojo drugo šolsko slavnost. Otroci so prednašali v lepem govoru s pravilnim naglasom različne pesmi ter jih peli dvo in troglasno z najlepšim uspehom. Vse točke vsporeda so ljudem jako ugajale ter povisale veljavo šole. Učitelstvo je vso slavnost tako uredilo, da je ves nastop izhajal od učencev. Tudi slavnostni govor je govoril učenec in sicer v govorniškem naglasu. V svojem govoru je učenec prednašal končno sledeče besede: „Ob ti priložnosti vas, preljubi naši starši, vsi učenci in učenke prav milo prosimo, pošiljajte nas redno v šolo, kajti šola je za nas blagoslov božji. Ob-ljubujemo vam, da se hočemo pridno učiti, se lepo obnašati, vam pri delu marljivo pomagati, a ko dorastemo, se vam hočemo za to in za vse druge izkazane dobrote v dejanju iz srca hvaležne izkazati. Dovolite nam torej biti deležnim blagoslova šole v obilni meri!“ — Ves dohodek te šolske slavnosti je namenjen „javni šolski

narodni knjižnici na Gorici", ki se odpre za ljudstvo slovesnim načinom krog novega leta 1904. — Ta slavnost je bila namenjena domačinom, radi česar se niso v sosednje kraje razpošiljali nobena vabila. Razposlala pa se bodo k napovedani otvoritvi imenovane knjižnice.

(Ubil se je pretečeno nedeljo v Rajhenburgu hlapec Fr. Hrušovar iz Vidma. Na vozu so se peljali stavbenik g. Scagnetti iz Vidma, Biber iz Rajhenburga in davčni kontrolor Poterc. Zadnja dva sta dobila manjše poškodbe, medtem ko je hlapec padel v pregrad pri trapistovski elektrarni in bil vsled poškodbe na glavi takoj mrtev. Škodovalo ne bi tudi dosti, ako bi si bil Poterc svoje nemčurske kosti malo popravil, morebiti bi se mu potem ne ljubilo več slov. kolesarjem s posipavanjem žrebljev poti popravljati.

(100 glid ali smrt.) Grajščak Lenk na Raki je dobil pred kratkom pismo, v katerem neznanec zahteva, da mu pošlje na pošto Videm pod številko 1000 — 100 glid, ali pa ga čaka smrt. Stražniki so dolgo pazili, kdaj se kedo oglasi na Vidmu, toda to se ni hotelo zgoditi. Pretečeno sredo, ko je bil v Krškem sejem, pa pride neznanec na videmsko pošto s vprašanjem, ali ni dospelo kako pismo pod številko 1000. Navzoči obč. tajnik se je peljal takoj k orožnikom, ki so neznanca aretirali.

(V Brežiški okolici), na Bizelskem in Vidmu so letos pridelali izvrstna vina, katera so že večinoma ondi razprodali.

(Zverinski ljudje) V Rigolnici pri Brežicah, tik na hrvaški meji ob okrajni cesti Brežice-Novimarc, sta služili pri veleposestniku Ivanu Gerjeviču sestri 17letna Kata in 24letna Bara Verbešič, doma iz Gorice na Hrvaškem. Zjutraj 24. novembra t. l. ob treh je opazil hlapec, ki je konje napajal, da sloni ob oknu, kjer sta imenovani dekli spali, lestva in da so železni križi iz okna iztrgani. Zbudil je gospodarja, da je šel gledat v spalnico deklet. Našel je obe brez zavestni v krvi v postelji. Obe sta imeli strašne rane na glavi in rokah, prizadane po ročni sekiri. Bara je bila do petih popoldne brez vestna. Kata je pripovedovala sodni komisiji, da jo je o polnoči zbudilo zdihovanje sestre, kakor da jo kdo davi. Ko je hotela prižgati luč, jo je nekdo udaril po roki s sekiro, potem pa še po glavi. Orožniki so našli na dvorišču klobuk enega napadalca ter poizvedeli, da so se napadci odpeljali proti Zagrebu z belim konjem. Vzete ni bilo nič, temuč se je izigrala krvava drama le zaradi ljubosumnosti. Zločincem so že na sledu blizu Zagreba.

(Okrađeni tat) V Pristavi, okraj Šmarje pri Jelšah, je ukradel Hrvat Franc Coh iz Huma gostilničarju Strašku 540 kron. V gozdu je Coha pozneje napadel že desetkrat predkaznovani Anton Pirkovič ter mu odvzel 260 kron. Oba tička je že prišla policija.

(Slovenščina na državnih poslopih) Po prizadevanju naših državnih poslancev je vendar dobilo sodniško in davkarsko poslopje v Slov. Bistrici dvojezični napis. Za tako malenkost se moramo Slovenci potegovati v okraju, ki je popolnoma slovenski.

(Izjava dr. Ploju) „Slovensko društvo“ politično društvo za Spodnji Štajar, je imelo dne 25. t. m. odborovo sejo, v kateri se je sklenilo, da se odpošlje gospodu državnemu poslancu, dvornemu svetniku dr. Miroslavu Ploju naslednja izjava: Velečenjeni gospod državni poslanec! Odbor „Slovenskega društva“ za Spodnji Štajar vam izreka hvalo za Vaš odločen govor v državnozborni seji dne 24. novembra ter Vas prosi, da vplivate na jugoslovanske poslance, da bodo tužnim obmejnim slovenskim razmeram, osobito na Koroškem, i še nadalje posvečevali vso skrb in pozornost ter jih odselej dosledno najradikalneje zastopali, in da si zagotovijo tudi pomoč drugih slovanskih poslancev. Blagovolite sprejeti izraz našega najodločnejšega spoštovanja. Maribor, dne 25. novembra 1903. Za odbor „Slovenskega društva“: dr. Iv. Glaser, predsednik; Anton Korošec, tajnik.

(Gledališka predstava v Ormožu.) V zadnjem času zavlada je v narodnih krogih ormoških posebna živahnost. V raznih shodih društva „Sloge“ zrcalilo se je krepko politično

delovanje, medtem ko tudi druga nepolitična društva niso hotela zaostati. Omenimo naj le velikanski uspeh koncerta moške podružnice sv. Cirila in Metoda, katerega se je udeležilo celo iz daljnega Varaždina čez 200 oseb. — In sedaj je stopila tudi ormoška čitalnica na dan. Nedeljska predstava „Brata Martina“ pokazala je veliko življensko moč tega društva. Ne samo, da je bila prostorna dvorana nabito polna, se je tudi uprizoritev sama odlikovala povsem od navadnih diletantskih predstav. — Okusna dekoracija (v glavnem delu izvršena od slikarja g. Sikoška v Celju) združena s fino zaokroženo predstavo pokazala je razum gmotne požrtvovalnosti čitalnice same tudi izvenredno spretnost režiserja g. Korošca, kateremu se je pridružil g. D. Serajnik z izvrstno šolanim čitalničnim pevskim zborom. Izvajanje posameznih ulog smemo imenovati vseskozi vzorno, najprvo mlinarice (gdč. Pernatova) in njene preprijazne deklet Lenke (gdč. dr. Omulčeve). Največje priznanje pa gre gdč. Petovarjevi, ki je s svojo izborno igro v vlogi Urške pripomogla najbolj k tako dobremu celotnemu vtisu. Občinstvo jo je koncem tretjega dejanja burno aklamiralo. — Istotako gre pohvala Špeli (gdč. Žinkovi) za njen dovršen nastop. Mnogo talenta je pokazala tudi gdč. Vrtnikova v sicer kratki vlogi Polonice. — Palmo večera pridobil pa si je g. D. Serajnik, ki je v naslovni vlogi podal pravcati original be-rškega meniha. — Ravnotako moramo častiti mlinarju (g. Koserju), ki je napravil na nas vtis rutiniranega igralca. Na svojem mestu bil je v prvi vrsti tudi Anton (g. Haller), nič manj Gornik (g. Weixler), Zalokar (g. Rajšp) in Debelak (g. Miki). — Isto velja o ostalih kegljačih, posebno o Zelencu (g. Meznarič), ter Svedru (g. Kukovec), Korenu (g. Čuš), Brgantu (g. Karba) in Peresarju. Predstava sta lepo zaokrožila v svojih komičnih ulogah g. Richter, ki je ulogo Pepeta naravnost izborno pogodil, in režiser gosp. Korošec sam s svojim nam že iz Celja znanim nedosežnim Črvikom. — K predstavi došla je skoro vsa narodna inteligenca iz Ormoža in sosesčine, pa tudi mnogo kmetijskega ljudstva, in častitamo ormoški čitalnici na sijajni prireditvi in na dosežnem k daljnemu delovanju vzpodbujajočem uspehu.

(Iz Središča) Gospodarska zadruga v Središču priredi zimске poučne večere s sodelovanjem gg. potovalnih učiteljev, ter se bode predavalo o kmetijstvu, umni živinoreji, sadjarstvu, vinogradstvu in o drugih v to stroko spadajočih predmetih. Ti zimski večeri se vršijo dne 10., 15., 22. in 29. grudnia t. l. in 5., 12., 19., 26. ja-nuvarja, 4. in 11. februvarja 1904. Ker so ta predavanja za povzdigo kmetijstva, oziroma umnega gospodarstva veležna, prijazno vabi vse svoje udele kakor neude k mnogobrojni udeležbi načelstvo.

(Šolska tombola v Ljutomeru) Podporno društvo Franc Jožefove šole v Ljutomeru priredi na Miklavžovo t. j. v nedeljo 6. dec. ob 5. uri zvečer v gostilniški dvorani pri g. Kukovcu tombolo v korist ubožnih šolskih otrok. Vsi prijatelji te šole so ljudno prošni, da blagovolijo to dobrodelno podjetje podpirati s prispevki za nakup dobrih, oziroma z darili primernih do-bitkov.

Druge slovenske novice.

(Osebnost.) Cesar je velikodušnemu slov. mecenu g. Josipu Gorupu podelil viteštvo s predikatom Slavinjski.

(Ljubljanska kreditna banka) odpre dne 1. januarja prihodnjega leta v Celovcu svojo filijalko. Filijalka bo v Kolodvorski ulici v hiši g. Vuršiča. Tako poročajo nemški listi in se pené jeze.

(Nagrobni spomenik) namerava postaviti učiteljsko društvo v Kranju rajnemu nadzorniku Andreju Žumru.

(Velik požar v Bohinjski Srednji vasi.) Preteklo soboto okoli desete ure je nastal ogenj v Srednji vasi na sedaj na nepojasnen način. Predno se se ljudje prav zavedli, je bil že ves gornji del vasi v ognju. V veliko srečo je ta dan padlo dobro ped snega, ki je zaviral razvoj uničujočemu ognju. Domača požarna bramba

je bila precej na mestu, nekaj časa pozneje je prihitela ona iz Bistrice, iz sosednjih vasi so prišli skoro vsi možje pomagat. Zgorelo je 19 hiš, večinoma revnih posestnikov, izmed katerih jih več ni bilo zavarovanih. Zgorelo jim je veliko prašičev, krav, ovac, žito in obleka. Zimo imamo pred durmi, kaj bodo siromaki počeli?

(Alkohol je umoril) 21 letnega Jožefa Omejca iz Gaberja, okraj ljubljanska okolica. Vseled preobilo zavžitega žganja se je na poti domov zgrudil mrtev.

(Za hribolazce.) Na letovišču na Jančah pri Litiji (793 m.) je odprl tamkajšnji organist in cerkovnik gostilno; tudi je letoviščarjem stanovanje na razpolago. Da se obisk tujcev pomnoži, sklenil je cerkovnik na najlepšem kraju sezidati hišo in tam odpreti gostilno. Tam bode več sob tujcem na razpolago.

(Sodne razmere na Koroškem) Sodniki na Koroškem pridno nadaljujejo delo, katero jim je naložila nemško nacionalna klika. Eden drugega hočejo prehiteti. V potu svojega obraza se pehajo, da bi zadavili slovenščino v sodnih dvorana. Zadnjič je bil na vrsti zopet rožeški Pirkar. Ko je dne 19. t. m. g. dr. Benkovič kot zastopnik g. župnika Svatona hotel govoriti slovenski, je bil discipliniran (kaznovan) na globo 20 kron, odvzeta mu je bila beseda in razpravljalo se je „in contumaciam“, t. j. ne da bi se obtoženega poslušalo!! Ali to niso skrajno škandolozne razmere, nevredne države, ki je vsaj hotela veljati še za tako, v kateri imata pravo in pravica kaj veljave? — Poročali smo, kako drzno postopajo naša sodišča in nalagajo disciplinarne kazni. Dostavljamo, da zoper tako krivično postopanje ni nobene pomoči. Slišali smo nekoč o nekem sindikatnem zakonu, kateri varuje tisto stranko, ki jej je kak sodnik po krivici škodo napravil. Zna se torej zgoditi, da bodo potem sodniki tiste stroške, ki jih sedaj g. dr. Brejcu nalagajo, iz lastnega žepa šteli! Potem bo pa šovinizma tako hitro konec, kakor se je nena-doma začel.

(Koroška se oglašja) Minolo nedeljo je bilo pet shodov, na katerih se je razpravljalo o kršenju ravnopravnosti na Koroškem. Ti shodi so bili v Prevaljah, v Šmihelu pod Pliberkom, v St. Jakobu v Rožu, na Trati pri Glinjah in v Hodišah. Na vseh shodi so bile z navdušenjem sprejete resolucije, s katerimi se z ogorčenjem protestira proti postopanju birokracije glede slo-venkega jezika na Koroškem.

(Osemdeset let stara žena zgorela) je v Vitovljah pri Šempasu. Grela se je namreč v sredo krog poldne pri ognju in ogenj se je prijel njene obleke. Mčž jo je hotel rešiti, a ni bilo mogoče. Žena je v groznih mukah in po-polnoma pri zavesti še tisto noč umrla.

Društveno gibanje.

(Slovensko pevsko društvo „Vraska Vila“ na Vranskem) ima dne 6. decembra t. l. ob četr-turi popoldne v društveni sobi gospe Šentak-ove svoj redni občni zbor z običajnim vasporedom. K polnoštevilni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

(Vabilo na mesečno zborovanje ormoškega učiteljskega društva), ki se vrši dne 3. decem. t. l. v ormoški slovenski šoli. Začetek ob 10. ur, predpoldne. — Vaspored: 1. Dpisi. 2. Poročilo o zborovanju „Lehrerbunda“ v Lipnici; poročja g. Porekar. 3. Drugi plačilni razred in deželni zbor. 4. Predlogi in nasveti. — K obilni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

(Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru) priredi 8. decembra t. l. koncert s prijaznim so-delovanjem bratov gg. Franca in Dom Serajnika, v gostilni g. Fr. Seršena v Ljutomeru v prid na-bave društvenega glasovirja s sledečim vasporedom: 1. V. Parma: koračnica iz operete „Amazonke“. Glasovir. 2. Skroup: „Staročeska“, moški zbor. 3. F. Vilhar: „Proljetni zvuci“, meš. zbor. 4. Volarič: Divja rožica“, ženski dvopev s spremljevanjem glasovirja. 5. Labatnar: Pri sibelii“, meš. četverospiev. 6. a) H. W. Ernst: Etégie; b) Henry Viextemps: „Aire varié“, svira na goali g. Fran Serajnik. 7. „Grenadirja“ bariton s spremljevanjem glasovirja. 8. A. Foerster: „Ave Maria“, šesterogl. meš. zbor s spremljevanjem

glasovirja iz „Gorenjski Slavček“. 9. A. Hajdrih: „Sirota“, moški zbor z alt-solo. 10. Fr. Ferjančič: „Il Venec narodnih pesmi“, ženski zbor. 11. I. pl. Zajc: Finale iz opere „Zrinjski“, moški zbor s spremljevanjem glasovirja. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina I. 1 K, II. 60 v, III. 30 v. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Vabilo) k zabavnemu večeru društva „Zvezde“, v nedeljo 6. decembra leta 1903 na Dunaju v dvorani „Zum Regensburgerhof“, I., Sonnenfelsgasse 2 — Začetek ob šesti zvečer. — Opomnja: Neudje plačajo za društvene svrhe po 40 vinarjev za vsak zabavni večer. Prihodnji zabavni večeri društva „Zvezde“ bodo 3. januarja 7. februarja, 6. marca, 10. aprila (to je drugo nedeljo) in 1. majnika 1904 v omenjeni dvorani. Društveni izleti bodo ob nedeljah: 5. junija, 3. julija in 7. avgusta 1904.

Dopisi.

Iz Črešnje. Iz Črešnje smo sprejeli zadnji čas od dopisnika, katerega smo, ker ga nismo poznali, smatrali za zanesljivega, dva dopisa o gospodu šolskem vodji Adamiču in njegovi gospé soprogi. Ker se nam je g. Adamič slkal kot nasprotnik slovenske stvari in dopisnik „Štajerca“, objavili smo te dopise. Zdaj smo se pa prepričali, da so dopisi imeli svoj izvir večinoma v osebnem sovraštvu zoper g. Adamiča in njegovo gospo soprogo. Ker smo pa mi odločno zoper obravnavanje politično brezpomembnih zadev v slovenski javnosti, izjavljamo tem potem, da v ti zadevi ne sprejmemo niti črke več v naš list, ker o g. Adamiču in gospe sami nič nečastnega ne vemo in prostovoljno popravimo in prekličemo vse, kar se je zadnji čas v našem listu z dne 16. okt. in 6. nov. t. l. št. 81 in 82 o g. Adamiču žaljivega pisalo. Jemljemo na znanje, da je g. Adamič, kakor sam trdi, sam prosil za upokojenje, in da izjavlja, da ni sovražnik niti kmetov niti Slovencev. Iz dopisa so čitalci itak lahko sami izprevideli, da je deloma bil pri stransk, zavijajoč in neresničen. Ako prepirajoči se stranki hočeta razprave o tem v drugih listih nadaljevati, prepuščamo to njima samima, akoravno bi po našem prepričanju bilo najboljšje, da se s takimi stvarmi ne sili v javnost, ker se s tem le neti nestrpnost in se narodni stvari s tem prav nič ne koristi. To je naša zadnja beseda.

Politični pregled.

(Ministrski predsednik Körber) je poslal vsem deželnim predsednikom odlok, ki deloma reformira administrativno delovanje. Strankam določi pravočasno priložnost se izraziti o svojih zadevah. Deželni predsednikom priporoča, naj rešujejo hitro uloge.

(Imunitetni odsek) je sklenil izročiti poslanca Luegerja radi razžaljenja Luciana Brunerja in posl. Schraffa. Skoro gotovo zbornica ne bo odobrila tega sklepa.

(Debata o Körberjevi izjavi) bo trajala do srede. V sredo bodeta govorila generalna govornika dr. Derschatta in dr. Stransky.

(Predsednikom avstrijske delegacije) bo izvoljen baron Chlumecky.

(Poveljnik mornarice, baron Spaun stopi v pokoj. Zadnje svoje poročilo bo imel v prihodnjem delegacijskem zasedanju. Dela se potem ločijo na ta način, da postane nadvojvoda Karol Štefan admiral v Pulju, mornariško sekcijo na Dunaju pa bo vodil kontreadmiral Montecuccoli.

(Plače avskultantov.) Vlada se je glede zadev avskultantov izjavila, da neadjuiranih avskultantov ne more odstraniti, da bo pa skušala zmanjšati število takih avskultantov. Vlada je dejala, da bi bila pripravljena odpraviti do ločbo, da višji adjutum dobi oni, ki se izkaže, da je bil dobro porabljen, ako ostane določba da ni bil disc. plinarno kaznovan. Finančni minister je naznanil, da je v drž. proračunu za leto 1904 že svota 750.000 kron za zboljšanje plač avskultantom in konceptnim praktikantom. Minister je predlagal štiri stopnje in sicer bi prvi dve stopnji imeli plače 1000 do 1200 kron, tretja stopnja bi znašala po triletni službi in dovršeni sod. oziroma praktiški skušnji 1600 K in četrta stopnja po petletnem službovanju 2000 K.

(Ogrsko.) V narodni kazini so dejali neka teri politiki, da je opozicija pripravljena dovoliti predlogo o vojaških novicah in opustiti obstrukcijo, ako Tisza odstopi. Tisza je odgovoril, da ako opozicija to stori in dovoli tudi indemnitet, proračun za leto 1904 in pogodbeno predlogo, tedaj dá častno besedo, da odstopi tekom 24 ur in da tudi ne sprejme sestave novega ministarstva. — V zbornici opozicija nadaljuje tehnično obstrukcijo. Obstruirala je zapisnik. Poslanec Lengyel je stavil 23 spreminjavalnih predlogov k zapisniku. Pap 48 in neki drugi opozicijskelec tudi 48. Tisza je izjavil, da za danes pusti o tem glasovati, da bo pa drugi odločno nastopil proti temu. Liberalci Nagy je stavil predlog, naj se preko šal obstrukcije preide na dnevni red Velik vrisč. Levica hrupno ugovarja.

(Vstaja na Balkanu.) V najkrajšem času bo v organizaciji macedonskih revolucionarcev nastopil preobrat. Oba velika macedonska odbora se premenita v osrednji komite in vse bolgarsko ljudstvo bo razdeljeno v 27 bratovščin. Macedonski vstaši nameravajo glavni sedež macedonskega vstaškega odbora prenesti v Belgrad. — Boris Saralov pride v Belgrad. Ne pripravlja se nikakega demonstrativnega sprejema. Turški poslanik je skušal na vse načine pregovoriti srbsko vladu, da bi Saralovu prepovedala priti v Belgrad. Toda vsi njegovi poskusi so bili brezuspešni. Za prihodnji četrtek je napovedan velik shod, na katerem bo govoril tudi Saralov. Za tem bo Saralov predaval v krogu srbskih častnikov o načinu bojevanja macedonskih vstašev.

(Protiaustrijske demonstracije v Italiji.) V vseh velikih mestih Italije se vrše radi dogodkov v Inomostu protiaustrijske demonstracije. V Boloniji so morali, v gledališču Duse, prenehati s predstavo, v Genovi je velika množica piskala in žvižgala pred avstrijskim konzulatom. Francoski konzul je množico miril. Napovedani so protestni shodi po vseh laških univerzah. Poleg vseučilišča v Rimu je vlada zaprla tudi vseučilišče v Turinu ter dala nalog, zapreti vse visoke šole, kjer se bodo pojavile protiaustrijske demonstracije. V Milanu so se včeraj demonstracije ponovile. Nad 1000 oseb je vpilo pred avstrijskim konzulatom „Dol z Avstrijo!“, „Slava Trstu!“ Vlada skuša z vso silo preprečiti take demonstracije, ki so ji posebno sedaj neljube. „Popolo Romano“, glasilo min. predsednika, demonstracije obsoja in pravi, da se morajo zadušiti. „Giornale d'Italia“ raditega stališča ostro napada vladu. — Profesor de Gubernatis, katerega so Nemci v Inomostu sprejeli z žvižganjem, je prosil za avdienco pri kralju Viktorju Emanuelu, a je bil zavrnjen.

(Dreyfuss zopet na dnevnem redu.) Revizija Dreyfusovega procesa je zagotovljena. Vojni minister André je našel več ponarejenih, na Dreyfusovo afero se nanašajočih dokumentov.

Loterijske številke.

Trst, dne 29. novembra 1903: 72, 78, 88, 8, 14.
Linc. „ „ „ 9, 43, 64, 73, 38.

SLUGA

vešč vseh poslov zunaj in v sobah v večji hiši, ki je zanesljiv in pošten ter se ne boji dela, dobi dobro službo v paromlinu gosp.

PETRA MAJDIČ-A, Celje.

(482) 3-1

Kupim

delnice

delniških pivovaren

Žalec in Laški trg. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: (481) 1

SIMON KUKETZ, Žalec.

Dobro izurjen

trgovski pomočnik

se sprejme takoj

v trgovino z mešanim blagom pri

Karolu Cimperšku,

(480) 1

Laški trg, Štajarsko.

Dobro poslujoča vinska veletrgovina išče

spretnega zastopnika

(478) 3-1

proti visoki proviziji.

Sčasom tudi stalna plača. — Ponudbe:

Glavno-poštni predal št. 110, TRST.

Učenec

z dobrimi šolskimi spričevali, s primerno izobrazbo, se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga.

J. LÖSCHNIGG

(479) 3-1

Šmarje pri Jelšah.

Notarskega

uradnika

zmožnega slovenskega in nemškega jezika, izvežbanega v vseh notarskih poslih, sprejme pod ugodnimi plačilnimi pogoji

WILLIBALD SWOBODA, c. kr. notar
v Konjicah.

(476) 3-2

Za zimo

bode treba kupiti

PEČI!

Torej kje?

Le v narodni trgovini z železnino

„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

ki ima najlepšo izbero po najnižjih cenah.